

Provinciale Staten van Fryslân
Tav: dhr. J. Stalenburg, PvdA
Dhr. J. Knol, GrienLinks
Dhr. M. Goudzwaard, Forum voor Democratie
Mevr. W. Wiersma, CDA

Leeuwarden, 10 december 2019

Verzonden,

18 DEC. 2019

Ons kenmerk : 01720073
Afd./Opgave : Wadden
Behandeld door : M. Kok / (06) 11 86 86 90 of m.kok@fryslan.frl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) :

Onderwerp : beantwoording schriftelijke vragen over het Waddenfonds

Geachte mevrouw Wiersma en heren Stalenburg, Knol en Goudzwaard,

Uw schriftelijke vragen op grond van artikel 41 van het Reglement van Orde, binnengekomen op 1 november 2019 beantwoorden wij als volgt.

Om tot de juiste antwoorden te komen hebben wij u eerder per brief van 19 november 2019 uitstel van de termijn van beantwoorden gevraagd.

Inleidende tekst:

In 2007 is het Waddenfonds opgericht met als doel de verbetering van de kwaliteit in het Waddengebied.

In zowel de Tweede Kamer als in Provinciale Staten is de afgelopen jaren veelvuldig over het Waddenfonds gesproken.

Daarnaast hebben de Noordelijke en de Randstedelijke Rekenkamers op 23 januari 2018 gezamenlijk een rapport '*Het Waddenfonds gemonitord*' uitgebracht. Door de Rekenkamers is een onderzoek uitgevoerd naar het gedecentraliseerde Waddenfonds. Gekeken is in hoeverre verbetervoorstellen voor de uitvoeringspraktijk van het Waddenfonds zijn doorgevoerd sinds de decentralisatie in 2012 en wat dit heeft betekend voor de beslissing over en de uitvoering en monitoring van projecten en de informatievoorziening aan PS.

In de Leeuwarder Courant van 30 oktober 2019 staan twee artikelen over het Waddenfonds te noemen '*Waddenfonds gul zonder samenhang*' en '*Impuls voor Waddennatuur werd*

grabbelfonds’. Naar aanleiding van deze artikelen stellen de PvdA en GrienLinks de volgende vragen.

De hoofddoelen van het Waddenfonds zijn:

- A. *Het vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het wadden-gebied;*
- B. *Het verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee;*
- C. *Een duurzaam economische ontwikkeling in het waddeengebied dan wel gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het wadden-gebied en de direct aangrenzende gebieden;*
- D. *Het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het wadden-gebied.*

Deze hoofddoelen zijn nevensgeschikt. Het Waddenfonds beoogt deze in evenwicht maar zeker ook in samenhang te realiseren. Hiervoor hanteert het fonds een programmatische aanpak, waarbij oog is voor een balans in investeringen in ecologie en economie. Tevens wordt de aanpak afgestemd op andere beleidsvisies en -programma’s die overheden in de Waddenzee en het waddeengebied uitvoeren.

De ervaring heeft geleerd dat het wenselijk is de hoofddoelen verder te specificeren, zodat helder wordt waar de zwaartepunten liggen om met Waddenfondsmiddelen bij te dragen aan het realiseren van deze hoofddoelen. Op deze wijze is ook een duidelijkere koppeling te maken tussen de (meer abstracte) hoofddoelen en (concrete) projectdoelen. Dit is van belang met het oog op het beoordelen van aanvragen en het monitoren van de bijdrage aan de hoofddoelen.

Uit onderzoek van journalistiek platform Investico, de Leeuwarder Courant en dagblad van het Noorden blijkt dat de laatste jaren het meeste geld gaat naar economische projecten: *“Grote sommen gingen naar verhoging van bruggen voor de pleziervaart, investeringen in schonere chemische industrie en fossielvrije energieopwekking.”*

Vragen:

1. In de LC wordt de zorg uitgesproken dat natuur wel erg onderbedeeld is bij de toedeling van de middelen aan de verschillende projecten.
 - a. Hoe beoordeelt u de tot nu toe toegekende projecten in het licht van de gewenste balans tussen Ecologie en Economie?

Antwoord a: Het Waddenfonds stuurt op het evenwicht in de verdeling tussen ecologie en economie aan het eind van de looptijd van het fonds (2026) In 2018 was de verhouding ecologie/economie van de vastgestelde subsidies: 46% - 54%. De trend voor het gemiddelde voor ecologie staat op 53%.

- b. Hoe bewaakt u het evenwicht tussen de verdeling van de waddenfondsgelden tussen economie en ecologie?

Antwoord b: Door middel van gerichte openstellingen en met tenders wordt hier door het Algemeen Bestuur (AB) en het Dagelijks Bestuur (DB) van het Waddenfonds op gestuurd.

- c. Hoe ziet dit evenwicht er naar uw mening momenteel uit?

Antwoord c: zie antwoord 1a.

- d. Hoe komt op dit moment de besluitvorming over subsidieverlening in de volle breedte van het Waddenfonds tot stand?

Antwoord d: Na het indienen van een aanvraag wordt deze inhoudelijk subsidietechnisch en juridisch getoetst aan de criteria van het Waddenfonds en aan de eisen ten aanzien van rechtmatigheid. Als wordt voldaan aan alle criteria wordt er een besluit voorgelegd aan het DB van het Waddenfonds. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden wordt er geen besluit voorgelegd aan het DB. De majeure projecten worden voor ter beoordeling en voor een begrotingswijziging voorgelegd aan het AB. Pas nadat het AB hierover een besluit heeft genomen kan het DB besluiten om daadwerkelijk te beschikken voor een majeur project.

- e. Hoe is in de huidige bestuurlijke inrichting van het Waddenfonds een ordentelijke en rechtmatige uitgave van het budget gewaarborgd?

Antwoord e: Zie antwoord onder 1a en 1d.

2. Wat vindt u van de kritiek dat het systematisch volgen en evalueren van gehonoreerde projecten tot nu toe achterwege is gebleven?

Antwoord:

Elk goedgekeurd project wordt gevolgd met jaarlijkse (tussen)rapportages en accountantsverklaringen en de output wordt gemonitord. Ook worden er door de beheerorganisatie werkbezoeken afgelegd om de voortgang van projecten te volgen. Daarnaast wordt na het afronden van elk project een vaststellingsbesluit genomen door het DB en vindt een eindafrekening plaats.

Evalueren kan vaak pas enige jaren nadat projecten zijn afgerond omdat effecten veelal dan pas daadwerkelijk meetbaar worden. Op dit moment werkt het Waddenfonds samen met de provincies hard om ook de outcome (effecten) van projecten te gaan monitoren. Op basis daarvan kunnen dan evaluaties van de effecten van projecten en hun bijdrage aan de doelen van het Waddenfonds worden uitgevoerd.

Wij zullen er bij het DB van het Waddenfonds op aandringen dat het implementeren van het systeem van monitoring en evaluatie een hoge prioriteit blijft houden.

Inleidende tekst:

Op 14 februari 2018 is in Provinciale Staten het rapport 'Het Waddenfonds gemonitord' van de rekenkamers besproken. Eén van de aanbevelingen was:

Aanbeveling 3: Neem het besluit dat voor 1 mei 2018 er een monitoring- en evaluatiesysteem moet zijn vastgesteld, dat inzicht geeft in de mate waarin gesubsidieerde projecten (zowel majeure als thematische projecten) bijdragen aan de Waddenfondsdelen. Het ligt dan voor de hand dat AB en DB van het Waddenfonds de opdracht aan de Waddenacademie verstrekken om zo'n monitoring- en evaluatiesysteem te ontwikkelen en te onderhouden. In de subsidieafspraken dient dit te worden opgenomen.

Het besluit van PS was destijds om de aanbevelingen te onderschrijven en o.a. ten aanzien van aanbeveling 3 het AB van het Waddenfonds te verzoeken om uitvoering te geven aan deze aanbevelingen en de Provinciale Staten van de Waddenprovincies hierover te informeren;

Vragen:

3. Hoe is deze aanbeveling opgepakt en uitgevoerd?

Antwoord: zie beantwoording vraag 2. In september 2018 heeft het AB van het Waddenfonds het systeem van monitoring en evaluatie vastgesteld. Zoals uit het antwoord op vraag 2 blijkt wordt de systematiek momenteel uitgewerkt in een implementatietraject bij het Waddenfonds intern en in nauwe samenwerking met de provincies in het kader van het Investeringskader Waddengebied

4. Wat is de huidige status van motie 1360 aangaande de toekomst van het Waddenfonds, waarin staat dat Provinciale Staten uiterlijk in 2020 geïnformeerd worden over de toekomst van het fonds?

Antwoord: 2026 is het laatste jaar dat het Rijk budget beschikbaar stelt aan het Waddenfonds. Momenteel vindt de discussie plaats of, en zo ja, hoe de toekomst van het Waddenfonds er uit zou kunnen zien. U wordt hierover in 2020 geïnformeerd.

5. Voldoet het fonds volgens het college nog aan het oorspronkelijke doel of is het Waddenfonds toe aan een herijking?

Antwoord: ja, het Waddenfonds voldoet naar onze mening nog steeds aan de oorspronkelijke doelen, zoals vastgelegd in het Bestuursakkoord met het Rijk.

6. In het artikel is aangegeven dat de eerste evaluatie in 2021 wordt gehouden. Dit is vijf jaar voordat het fonds afloopt. Wat ons betreft is dit te laat en willen wij ruim voor 2021, bij voorkeur nog voor zomer 2020, een evaluatiemoment in Provinciale Staten. Bent u bereid zich hiervoor in te spannen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: In 2016 is het Investeringskader Waddengebied (IKW) door u vastgesteld. Met het IKW is het mogelijk geworden grote meerjarige projecten en programma's te subsidiëren. De werkwijze van het IKW wordt in 2020 geëvalueerd in een midterm review. Wij zijn bereid om het Waddenfonds te verzoeken de evaluatie van het fonds een jaar naar voren te halen, en samen te laten vallen met de midterm review van het IKW. U wordt hierover op een later tijdstip verder geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. A.A.M. Brok, voorzitter

R.E. Boukus - Riemersma, MBA MCM, secretaris